

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercuria), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Ciarovana”, „Chiorana”, „Cordreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Furnica”, „Gegeana”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Tibleșana”, „Tîmășana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Băncile naționaliste”.

Sub acest titlu organul feudalilor maghiari: „Budapesti Hirlap” publică în Nrul său de Sâmbătă (16 Maiu) un articol plin de venin contra inteligenței române.

Este uz parlamentar în patria noastră, introdus prin „Zdrobitorul naționalităților” — fostul ministru președinte Tisza Kálmán, ca guvernul ori de ce nuanță politică ar fi, când este necesitat să scoată la cale vre-o lege care miroasă a Viena — cum numesc maghiarii toate legile cari țintesc la susținerea dualismului — să dea frâu liber espectorărilor celor mai turbate contra naționalităților, și în special contra **Românilor din naștere trădători de patrie și iredențiști**, și să secundeze și el, urlând, cum se zice, cu lupii, — deși până astăzi încă nimănui nu i-a succes să dovedească nici măcar un caz de trădare de patrie la care ar fi participat și românii.

Pe această temă s'au îndeletnicit a-și câștiga lauri ieftini câțiva deputați maghiaro-jidano-săcui și în zilele trecute la desbaterea bugetului, ocupându-se cu predilecție și de băncile române devenite periculoase pentru stat și cari trebuie nimicite.

Deputații români au reflectat la locul său la insultele din parlament.

Noi ne mărginim a ne ocupa pe cât ne permite îngustul spațiu al Revistei noastre cu cele ce întru aprecierea vorbirilor din parlament se publică în articolul citat din „Budapesti Hirlap”.

Cu provocare și la cele publicate în ziarele românești cu deosebire în „Tribuna” despre conducerea și sporirea fără rost a

băncilor române — „Budapesti Hirlap” constată că:

„Sporirea ca a ciupercilor a băncilor naționaliste este spre mare folos nizuințelor naționaliste de destrămare, și au mare înriurintă la crearea unei clase de mijloc naționaliste anti-maghiare; dar asta are un foarte mare preț: *complecta înglodare în datorii a țărânilor naționaliste, degradarea ei la o nouă iobăgie, și totala ei nimicire*”.

„Aceste stări pot avea urmări periculoase pentru statul maghiar dacă nu se va curmă la timp activitatea distrugătoare a băncilor naționaliste, pentru că politicianii naționaliști, cari în calitate de directori, advocați etc. de bancă iau parte activă la ruina micilor proprietari ai rasei lor, cu cea mai mare cetezanță se năzuiesc ca nemulțumirea socială produsă prin asta, să o atribue stăpânirii maghiarimeii”.

„Băncile românești nu s'au născut din necesitate naturală economică, ci din însoțirea intereselor egoiste individuale cu nizuințele distrugătoare de stat”.

„Strălucita învingere a partidului naționalist în comitatul Caraș-Severin, se poate atribui celor 25 de bănci resfirate în el. În dosul succeselor din comitatul Aradului stă „Victoria” din Arad. Iar cu Maniu și cu Vajda ne-au fericit mai vârtos „Patria” și „Auraria” etc. etc.

„În anul trecut în presa maghiară și într'o broșură s'a scos la iveală activitatea cu succes a uneia dintre „cele mai umane” bănci românești — a „Patriei” din Blaj — de a acuireă pământ. Cu cifre și cu dovezi scoase din cartea funduară — necontestate nici ulterior — s'a demonstrat, cum acel „institut cu me-

nițiune națională română" **deposedează în masse** pentru câteva coroane, ba pentru câțiva fileri **pe blânsii și simplii mici proprietari români**. Ne putem închipui cum procedează celelalte bănci naționaliste, cari nu reflectează la calificativul de „uman“.

„Influența distrugătoare pe terenul economic și social a băncilor naționaliste pretinde atât dela legislație, cât și dela guvern, ca dacă au întrelăsat zădărnicierea acestei desvoltări păgubitoare din punct de vedere național — cel puțin, cedând intereselor economice și sociale, să-și bage vigoroasa mână în acest cuib de vespi“.

„In loc ca băncile din Budapesta, sprinjite cu banii statului, să vină cu escont de milioane în ajutorul băncilor naționaliste, cu menițiuni „economice și naționale“; în loc de a privi cu răbdare orientată, cum acestea plasează din banii publici milioane la băncile naționaliste: să eliberăm pe țărănul român de jugul modernei iobăgii de credit văpsită cu colori românești“.

„Aceasta ar fi lovitură mortală pentru prepotența naționalistă lipsită de orice bază morală, dar ar salva viața bietului țărăn român, l-ar scăpa de soarta mizerabilă a țărănului din România, la care negreșit o va duce aceasta parte fufuitoare a noii inteligențe române“.

În ton atât de vehement și pătimăș ca de astădată încă nu s'a vorbit și scris despre băncile române nici în dieta, nici în ziariștica maghiară.

Sunt nenumărate băncile maghiare cari s'au dus pe copeă și au păgubit poporul cu milioane, fără ca să se fi pretins nimicirea lor.

Să amintim numai de banca lui *Ugron Gábor* din *Székely Keresztur*, la care s'au dus pe copeă sute de mii din averea țărănilor săcui, unde s'au comis înșelăciuni premeditate, fără ca vinovatul, **tot Săcuiu**, să devină disqualificat măcar a fi deputat și unul dintre pilaștrii coaliției care conduce astăzi destinele statului ungar.

Dar băncile lui *Kardos*, financiarul renumit și agreat de ministrul actual de finanțe, n'au cauzat daune de sute de mii înșiși maghiarilor?

Dar fostul vicecomite din *Lugoj Pausz*, n'a dus la ruină o bancă din *Lugoj*, în ajutorul căreia a trebuit să vină românul *Ianculescu*, ca să o scape de peire? Și nici din acestea, nici din multe alte asemenea incidente nu s'a scris și vorbit ca guvern sau parlament să caute a scăpa pe popor de jugul băncilor maghiare.

Noi n'am cetit broșura scrisă de un maghiar despre „Patria“, și cu toate că „Solidarității“ al căreia organ suntem nu i-se dă posibilitatea, ca prin delegat de al său să poată cunoaște administrația „Patriei“, — pentru că nici ea, nici alte bănci înființate cu ajutorul ei nu sunt membri ai „Solidarității“ — nu credem că cele afirmate în „Budapesti Hirlap“ ar fi adevărate.

Și nu credem nu numai pentru că este una din băncile principale românești, și pentru că în publicistica noastră nu s'a svonit până acum nici un lucru necorect despre ea, — dar n'am putea crede nici pentru că în direcțiunea „Patriei“ sunt grupați bărbații cei mai valoroși și mai cinstiți din centrul metropoliei gr.-cat. române. Președintele, vicepreședintele și încă doi membri din direcțiune sunt cei mai distinși patru canonici metropolitani, un profesor-preot și un protopop, medicul seminarial și forestierul bunurilor arhidieceșane — toți membri în direcțiune, iar directorul executiv deosemena un bărbat-cleric, care se preparase pentru cariera preoțască.

Cine ar putea crede că o bancă românească condusă de astfel de bărbați ar despoia pe țărănul român?

Vor fi fost cazuri, de cari obvin la toți creditorii cu clientelă extinsă, când nu s'a putut încasa pretenziunea, decât numai cu intervenția judecătoreșii, și în cari în lipsă de cumpărători va fi fost necesităta banca să-și asigure pretenziunea prin cumpărarea realităților scoase la vânzare.

Dar la băncile maghiare nu obvin astfel de cazuri? Ori ele nu întreprind în asemenea cazuri pași judecătorești față cu țărăni maghiari? Sau ar cruța chiar pe țărăni români, debitori ai lor?

Astfel de cazuri nu se pot evita nici la o bancă. Dar nici despre una nu putem presupune că înadins lucră pentru ruina cliențelei sale.

Până ieri erau periculoase băncile române pentru că încurcau pe maghiari, le cumpărau moșiile și le vindeau la români. Astăzi sunt periculoase pentru că ademenesc pe țărănul român a se încurca în datorii, ca apoi să pună mâna pe moșioara lui și să-l facă iobagul lor.

De unde această dragoste în gura săcuilor și „méltságosilor“ transilvăneni pentru țărănul român, pentru a cărui îndobitocire peste patru secolii se îngrădise cu privilegii?

Sigur că mila de țărănul român este numai un pretext în gura maghiarilor transilvăneni, cu care alarmează lumea și pe conaționali lor neorientați din Ungaria proprie, — ca cu aju-

torul lor să exopereze o nouă căpătuială pentru „méltoşágoşii“ scăpătaşi.

Aşa se vede că încă tot nu sunt suficiente măsurile cu care — **declaraşi odată români de element periculos pentru stat** — în faptă, cu deosebire în Transilvania, toate posturile sunt rezervate pentru cei cari înainte de 1848 erau «**naţiuni privilegiate**».

Nu este de ajuns, că atât la justiţie cât şi în administraţie, în municipii şi comune, cu ajutorul dreptului de candidare al „föispán-ului“ şi al „szolgábirăului“ — toate posturile se îndeplinesc numai cu persoane agreeate guvernului — **şi aceştia nu sunt români;**

Nu este de ajuns că de aci încolo chiar şi la posturile de învăţători se pot aplica tot numai persoane agreeate guvernului,

mai este totuşi un contingent de „birtokoşi“ scăpătaşi, cari trebuie căpătuiţi — dar la sinecure bine dotate — p. e. de inspectori pentru vizitarea băncilor naţionaliste.

Legea comercială este dăstul de liberală, şi nu cere nici o calificatiune naţională.

Românii **reduşi numai la posturile bisericeşti şi şcolare profesionale**, au fost necesitaţi ca plusul cărturarilor crescuţi din sărăcia lor să-i plaseze la cariere libere unde numai hărnicia şi munca intensivă le poate asigura o subzistenţă cinstită.

Aceste cariere sunt *cariera de avocat, de medic şi cea de comerciant.*

În 1872 au înfiinţat „Albina“, iar de atunci numărul băncilor române s'a urcat la circa 160, la cari se adăpostesc peste 1000 de intelectuali români.

Şoviniştii extremi din parlament şi dela jurnalistica maghiară, se pare a invidia şi soarta acestor români, şi i-ar vedea mai bucurosi daşi pe strade, iar institutele cari le asigură existenţa şi cari fac posibil ţăranului român să-şi păstreze avutul fără să fie necesitat a alerga la fostul său stăpân tot ca înainte de 1848: cu pui, cu ouă şi cu zile de lucru — când are nevoie de vre-un împrumut, — în care caz, cred acei şovinişti că consolidarea statului maghiar ar fi mai asigurată.

Noi cu toate aceste agitaţii nervoase şi inversunate, nu credem a fi posibil ca în patria noastră să se iee măsuri excepţionale de reglementare numai a băncilor naţionaliste. Ci dacă va fi nevoie de măsuri de control şi din partea organelor statului, *acelea vor fi generale pentru toate băncile.*

Iar de acelea noi n'avem nici o răcoare.

Chiar băncile române au sulevat ideea acceptată şi de băncile maghiare de a-şi crea organe de control autonom, cum este şi „Solidaritatea“.

Pentru aceea, şi în situaţiunea actuală extraordinar de gravă, n'avem decât să ne păstrăm cumpătul, să mergem înainte, *băncile noastre să ţină cu scumpătate la soliditatea şi la corectitatea lor, şi n'au de a se teme de nimenea.*

În chestia organizării noastre economice.

I.

Necesitatea organizării economice.

„Revista Economică“ a fost chiar dela început un propovăduitor al organizării noastre economice. În coloanele ei s'au indicat multe căi şi mijloace potrivite a deschide orizonturi nouă pentru o muncă mai raţională şi spornică, cum şi pentru un progres mereu crescând pe toate terenele vieţii noastre economice. Cu toate aceste nu ne-a fost dat până acum să înregistrăm decât puţine traduceri în faptă a opiniilor şi propunerilor făcute de noi.

Ceeace ni-s'a întâmplat nouă, s'a întâmplat şi altor ziare şi reviste de ale noastre.

Suntem târzli la fapte noi Români, ori poate nu ne-am incredinţat încă pe deplin că e timpul suprem de a porni o acţiune mare în scopul organizării noastre economice, prin care să ne smulgem din situaţia actuală nefavorabilă şi să ne avântăm la alta mai prosperă pentru noi şi următorii noştri.

*

În sate e nădejdea noastră şi de aici dela temelie trebuie să pornim lucrarea de regenerare şi înălţare.

Ce vedem la sate?

În multe părţi *poporul scapă mereu terenul de sub picioare.*

Ogorul strămoşesc se lucrează în multe locuri defectuos, parte din ignoranţă, care e pedea principală a înaintării noastre, parte din lipsa vitelor şi maşinilor trebuincioase, parte şi din alte cauze.

Fânaşele şi păşunile în genere necorespunzător îngrijite. Fânaşe artificiale prea puţine.

Viile pustiite de filoxeră şi săteanul în neputinţă de a le înoi conform cerinţelor actuale.

Grădini de pomi şi legumi, în senzul strict al cuvântului, abia ici-colea.

Vitele şi animale domestice adesea de soi slab şi rău îngrijite.

Comasarea, unde ea s'a făcut, a reuşit în detrimentul părţii precumpănitoare a ţăranilor.

Cultura vermilor de mătăsă, a stupilor şi galitelor de soiu, ca anexe ale agriculturii, sunt rari excepţii.

La mare parte a satelor noastre *dealuri sterpe și alte terene necultivabile* în paguba locuitorilor.

Productele agricole în cea mai mare parte *rău valorizate*.

Timpul iernii petrecut în nelucrare din lipsa unor ocupații cât de cât rentabile, cum ar fi unii rami ai *industrii agricole*.

Bărbații, în lipsa ocupațiilor de peste iarnă, și *femeile*, în urma decadentei și chiar părăsirii industriei textile, petrec timpul în lenevire sau caută adesea distracții păcătoase în *cârciume*.

Hrana rea îi împinge și mai mult spre beutură și prin ea spre ticăloșire și prăpastie.

Luxul prinde rădăcini.

Datoriile pe la bănci cresc. *Creditul* e costisitor.

Emigrările sporesc.

Socialismul și alte curente destructive încep a bate și la ușa sărăcimii dela sate.

Astfel *sărăcia* și *stricăciunea morală* cresc.

Aceste dezastre nu pot fi împiedecate de țaranul nostru analfabet și lipsit aproape cu totul de instituții de progres și de organizare culturală și economică.

Scoala populară a făcut până acum puțin pentru adevăratul progres cultural și economic al poporului și nu e nădejde ca în viitorul apropiat să dea avânt spre progres.

Nici *biserica* nu poate face minuni.

Guvernul, nu poate răspândi nici el pretutindeni îmbelșugare.

O *mişcare puternică* de înțărmar, de progres și organizare *din puterile proprii*, ne lipsește.

Iată soarta satelor noastre! Iată perspectiva destul de posomorită a plugarului român!

Iată, în fine, că organizarea satelor noastre este o necesitate de primul ordin!

*

Cum stăm cu *meseriile* și *negotul*?

Meseriași și comercianți de ai noștri avem puțini, și așa puțini, cum sunt, tânjesc, lipsindu-le adesea sprijinul trebuincios din partea publicului nostru.

Formarea unei clase puternice de meseriași și comercianți este chestie a viitorului. E însă afară de orice îndoială că formarea acestei clase nu se poate face fără jertfe și fără o organizare generală a tuturor forțelor de cari dispunem. Incheierea aceasta se lovește la tot pasul de pedeci, între cari mai ales *socialismul* influențează în mod dezastruos asupra caracterului românesc al meseriașilor și comercianților.

Capitaluri în scopul creării unei *industrii* proprii nu avem. Astfel aproape toate izvoarele noastre de câștig sunt exploatate de capitaliști străini. Așa e cu industria și comerțul de lemnărie din pădurile noastre, cu industria și comerțul de cereale, cu comerțul de animale și alte produse.

Băncile abia satisfac până acum trebuințele de credit și păstrare ale poporului nostru. Să pornească însă un curent de progres general economic nu poate fi încă vorbă.

Clasa *cărturarilor* noștri de toate categoriile a creat câteva instituții cu menirea de a organiza forțele latente din sinul poporului.

Între aceste numărăm: „*Asociațiunea*“, „*Societatea de teatru*“ și *alte societăți culturale și economice*, cari toate tind să răspândească progres și să organizeze masa poporului, vrednic de o soarte mai bună.

La aceste se adaug și alte porniri serioase de organizare și progres, porniri de lucrare pentru înjghebarea a tot felul de tovrășii, cari să închege forțele răslețe ale poporului și astfel să le facă apte de rezistență în lupta tot mai grea pentru traiu.

Răspuns „Unirei“.

În Nrul 19 al ziarului „Unirea“ din Blaj a apărut o corespondență în care se zice, că „Revista Economică“ a combătut și combate tendința de a înființa bănci de concurență, și emanând de aici deduce, că înființarea unei agenturi din partea „Albinei“ în Dicsőszentmárton s'ar lovi de acest principiu.

Nici în fond, nici în formă n'are drept scriitorul acelei corespondențe. În formă nu, fiindcă înființarea unei agenturi din partea unei bănci vechi, nu însemnează crearea unui institut de concurență. Iar în fond cu atât mai puțin are drept, căci agentura „Albinei“ din Dicsőszentmárton nu s'a înființat propriu zis acum, ci aceea a existat încă înainte cu două decenii și a fost condusă de răposatul avocat Vasile Zehan, iar dela moartea aceluia prin dl avocat S. Căluțiu. Acum ea a fost numai reorganizată.

A pretinde, ca o bancă de talia „Albinei“ să-și sisteze orice activitate, îndată ce în vre-o localitate se înființează o bancă nouă românească, e cam mult.

Dar mai mult îl supără, cum se vede, pe autorul corespondenței din chestiune împrejurarea, că conducerea agenturei s'a incredințat dlui *Ioan Radeș*.

După cum știm din izvor sigur dl Radeș a servit timp îndelungat la institutul „Albina“, unde s'a dovedit de om conștient și onest și din serviciul „Albinei“ a intrat în funcție la „Vulturul“. Iar pentru „Albina“, care îl cunoaște, dl Radeș nu este discalificat prin faptul, că „a fost dat afară“ dela „Vulturul“,

căci, după cum e cunoscut de obște, adunarea generală din anul acesta a silit parte direct, parte indirect să iasă și din direcțiunea institutului numit mai mulți valoroși membri, cari apoi au fost înlocuiți parte prin alegere, parte prin denumire, cu alți membrii externi, aparținători unui singur grup de oameni, așa, că azi în direcțiunea aceluși institut afară de director, care e în același timp și membru în direcțiune și și avocatul institutului, *nici un alt membru din localitate nu mai este.*

De altfel institutul „Vulturul“ s'a înființat cu desconsiderarea punctului 5 al §-lui 4 din statutele „Solidarității“ și nu a intrat nici mai târziu în șirul membrilor acestei însoțiri. Nici din punctul acesta de vedere n'a călcat deci „Albina“ principiile stabilite în conferențele directorilor de bancă, căci institutele neaparținătoare „Solidarității“ nu pot reflecta la sprijinul însoțirii noastre.

În fine trebuie să ne mirăm mult de afirmarea „Unirei“ *că neuniții din Sibiu vărăsc pisma confesională la băncile noastre.* Astfel de afirmații trase de păr nu-i fac nici o cinste numitei foi, căci atât trebuie să presupunem, că știu și cei dela „Unirea“, că președintele „Albinei“ e d-nul *Iosif St. Șuluțiu*, un alt valoros membru al direcțiunii e domnul *George Pop de Băsești*, ambii greco-catolici, iar conducătorul agenției din Dicsőszentmárton d-nul *Radeș* e fiu de preot gr.-cat., frate cu dl *D. Radeș*, membrul din direcțiunea „Patriei“ și forestierul arhidiecesei gr.-cat. din Blaj. Unde vede aici „Unirea“ pismă confesională, nu știm.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Maiu 1908.

Situația piețelor de bani continuă a se ameliora pe toată linia. În Londra s'a așteptat chiar o nouă reducere a etalonului oficial, care însă n'a urmat, dar probabil va urma în timp apropiat, cererile de bani fiind minimale și discontul privat cotând 2% și chiar sub 2%. Asemenea nu va mai întârzi mult, cu reducerea etalonului cu 1/2% la 4 1/2%. Banca imperială germană, etalonul privat din Berlin variând între 3 3/4%—4%. În Paris în fine numărarea este abundanță, banii ieftini și etalonul privat redus la 2% și sub 2%, ca și în Londra.

În *pița internă de bani* asemenea dominează abundanță și băncile, precum am prevăzut în articolul nostru din numărul precedent intitulat „Situația financiară“, încep a fi asediate cu oferte ieftine mai ales din partea băncilor austriace. Etalonul privat variază între 3 3/4%—4%, pentru cambii de prima bonitate.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune mai însemnate este de prezent:

Banca Austro-Ungară	4%
Banca Națională a României	5%
Banca imperială germană	5%
Banca Angliei	3%
Banca Francei	3%

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Panciovana*“, institut de credit și economii, soc. pe acți în Panciova. Al doilea an de gestiune 1907 l-a încheiat acest institut cu active totale de K 110,657 (în 1906 K 66,190) și la un venit brut de K 10,465 (în 1906 K 3,382), cu un profit net de K 3,521. În creștere față de anul precedent cu rotund K 2,000. Ramii de afaceri au crescut Escontul dela K 39,825 la K 69,842 și Imprumut. hipotecare cu rotund K 12,500 la K 26,567. Dintre pasive s'au sporit Depozitele spre fructificare dela K 13,753 la K 22,780 și Rezervele la K 233. Ca poziție nouă figurează aici Reescontul cu K 28,149.

„*Plugarul*“, institut de credit și de economii, soc. pe acți în Săcădate și-a încheiat bilanțul pe 1907 cu active totale de K 188,303, mai mari decât în 1906 cu K 31,000 și la un venit brut de K 12,852 (+ față de 1906 de K 1,200), cu un profit net de K 3,718, mai mare decât în 1906 cu K 231. Escontul, ramul principal de afaceri, se cifrează cu K 183,889, arătând față de 1906 o creștere de K 3,400, iar Imprum. pe obligațiuni de K 855 sunt în reducere față de 1906 cu K 1,321. Dintre pasive au crescut Fondul de rezervă cu K 1,400 la K 5,000 și Depozitele spre fructificare cu circa K 16,000 la K 126,505, în fine Reescontul la K 30,570 dela K 17,500.

„*Reuniunea de împrumut și păstrare*“ în Iva-mare și-a încheiat bilanțul ultimului an de gestiune la un venit brut de K 15,045 (în 1906 K 12,585) cu un profit net de K 3,797 în creștere față de anul precedent cu rotund K 700. Escontul prezintă starea de K 52,686 (în 1906 K 38,266) iar Imprumuturile pe obligațiuni cu cavenți au crescut dela K 74,218 la K 78,828. Din contră s'au redus Imprum. hipotecare cu circa K 2,700 la K 9,299. O creștere de aproape K 12,000 prezintă poziția Realității (starea K 12,700). Totalul activelor se cifrează cu K 155,915, arătând față de 1906 o creștere de circa K 28,400. Ce privește pasivele au crescut Depozitele spre fructificare dela K 92,600 la K 114,980 și Rezervele cu circa K 700 la K 6,513.

Dividenda s'a fixat, ca și în 1906, cu 10%, adică K 4 de cupon.

„*Săcana*“, institut de credit și economii, soc. pe acți în Sacul. Bilanțul acestui institut pe 1907, al III-lea an de gestiune, arată puține schimbări față de bilanțul anului de gestiune precedent. Activele se cifrează cu K 118,898, arătând o creștere de circa K 4,000, cu cât a crescut și Escontul, dela K 110,586 la K 114,221, din care sumă sunt reescontate K 44,605. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 4,000 la K 22,549 și Rezervele dela K 3,806 la K 5,567. Venitul brut de K 12,723 este mai mare decât în 1906 cu circa K 1,700, iar profitul net de K 4,069 este în reducere față de anul precedent cu K 123.

Dividenda a fost fixată cu 6%, ca și în cei 2 ani premergători.

„*Șincana*“, institut de credit și de economii, soc. pe acți în Șinca-veche. Înființat în anul 1906 cu capital societar de K 70,000, acest institut și-a încheiat primul bilanț pe 1907, cu active de K 269,086 compuse în partea lor preponderantă din Cambii escon-

tate, cari se cifrează cu considerabila sumă de K 252,659 din care au fost reescontate K 32,260. Din capitalul de K 70,000 s'au vărsat până la finele anului 1907 K 53,790. În o sumă frumoasă se prezintă pentru început, Depozitele spre fruct. și anume cu K 170,799. Interesele tranzitoare anticipate sunt prezentate la K 20,230 interese încassate cu K 5,232. Venitul brut a fost de K 21,728, iar profitul net de K 5,592, care corespunde la o rentabilitate de 10·39% ale capitalului societar vărsat în sumă de K 53,790.

*

„*Șoimușana*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Șoimuș. Bilanțul acestui institut pe 1907, prezintă în comparație cu bilanțul anului de gestiune precedent următoarele schimbări mai esențiale: la totalul activelor o creștere de la K 74,793 la K 79,111, și anume a crescut Escontul cu circa K 12,400 la K 27,008, din contră s'au redus Imprum. pe obligat. cu caventi de la K 44,943 la K 40,892. Dintre pasive s'au sporit Depozitele spre fructificare cu K 12,590 la K 13,560 și Rezervele cu circa K 460 la K 4,166. Din contră s'a redus poziția Diverse conturi creditoare cu K 11,000 la K 31,894. Venitul brut a fost de K 9,370, mai mare decât în 1906 cu rotund K 2,000, iar profitul net de K 2,665 arată față de 1906 o creștere de K 700.

*

„*Speranța*“, reuniune de împrumut și păstrare în Borgo-Prund. Bilanțul acestui institut pe 1907 arată în comparație cu bilanțul anului de gestiune precedent puține schimbări. Totalul activelor de K 329,905 a crescut față de 1906 cu circa K 19,600, iar profitul net de K 7,331 este mai mic decât în anul precedent cu K 250. Ramul principal de afacere Imprumuturi cu caventi a crescut cu K 9,000 la K 203,945 și Imprumuturile hipotecare de la K 83,397 la K 99,992. Escontul din contră s'a redus cu circa K 10,000 la K 20,871. Dintre pasive au crescut Capit. societar cu circa K 1,600 la K 114,667, apoi Depozitele spre fructificare de la K 144,692 la K 156,358, în fine Rezervele cu circa K 2,000 la K 12,343. Interesele tranz. anticipate, deși interesele încassate sunt în creștere față de 1906 cu circa K 200 (starea K 26,575) sunt prezentate numai cu K 2,534, arătând față de 1906 o reducere de K 700.

CRONICA.

Călătoria de studiu a funcționarilor de bancă. Privitor la această călătorie, a căreia programă amănunțită am publicat-o în numărul nostru 17, Dr. P. Berényi, conducătorul călătoriei, aduce la cunoștința doritorilor de a participa, să se înștiințeze după posibilitate încă înainte de termenul ultim de 1 Iunie a. c. pentru a putea lua din bună vreme toate dispozițiile de lipsă. În înștiințare este a se indica precis, dacă călătoria va fi începută în Budapesta sau în Viena.

Ca completare a celor publicate în programă se mai aduce la cunoștința celor interesați, că cu excep-

țiunea Vienei, în toate orașele, unde societatea se va opri, călătorii vor primi întreagă întreținerea.

Recomandăm și cu ocazia aceasta cercurilor grupate în jurul băncilor noastre și indeosebi funcționarilor noștri de bancă, să participe în număr cât mai mare la aceasta instructivă călătorie, iar băncilor noastre să sprijinească bănește pe ceice ar dori să ia parte la ea.

Pentru a putea stabili eventual o înțelegere între participanți români la aceasta călătorie de studiu, rugăm pe toți ceice se anunță la ea, să binevoiască a comunica aceasta și Redacțiunii noastre.

*

Congresul funcționarilor de bancă. Invitațiile la congresul din Debretin al funcționarilor de bancă, s'au expedit, precum se anunță, în zilele acestea la adresa tuturor funcționarilor institutelor de bani din țară. Pe seama participanților s'au exoperat din partea aranșatorilor favoruri de călătorie pe calea ferată, (bilet de cl. III valabil pe cl. II la trenurile accelerate); biletele de legitimare trebuie cerute de la comitetul aranșator până cel mult la 30 Maiu a. c.

*

192 milioane pentru căi de comunicație pe apă. În săptămâna trecută a prezentat ministrul de agricultură parlamentului ungar proiectul său de lege privitor la investițiile necesare pentru lărgirea căilor de comunicație pe apă. Lucrări de regulare se vor efectua la fluviile principale: Dunăre, Tisa, Drava și Sava și la riurile: March, Waag, Timiș, Someș, Bodrog, Șieul, Criș, Murăș, Bega și altele. Suma preeliminată pentru aceste lucrări este de 192 milioane și după terminarea lucrărilor de regulare căile de comunicație pe apă ale Ungariei vor avea o lungime de 4260·25 km., ceea ce din punct de vedere economic este de o deosebită importanță.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Bilanțarea generală (logică, repede și ușoară) întocmită de Traian V. Țaranu, licențiat în Științele comerciale. București. Tipografia „Aurora“.

Vom reveni în numărul proxim.

Sumar.

„Băncile naționaliste“. — În chestia organizării noastre economice. — Răspuns „Unirei“. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Panciovana“, „Plugarul“, „Reuniunea de împrumut și păstrare“, Ilva-mare, „Săcana“, „Șincana“, „Șoimușana“, „Speranța“. — *Cronică*: Călătoria de studiu a funcționarilor de bancă, Congresul funcționarilor de bancă, 192 milioane pentru căi de comunicație de apă. — *Bibliografie*: Bilanțarea generală.

„POPORUL“, inst. de cred. și casă de schimb, Săliște.

CONCURS.

„Poporul“, institut de credit și casă de schimb în Săliște (Szelistye, Szeben m.) angajază un **contabil cu praxă**.

Reflectanții să-și comunice pretenziunile de salariu și timpul când ar dori să-și ocupe postul.

Nr. 103 (2-2)

„AGRICOLA“,
însoțire economică de magazin și antic. în Hunedoara.

CONCURS.

„Agricola“, însoțire economică de magazin și anticip. în Hunedoara (*Vajdahunyad*), prin aceasta publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil**, retribuit *deocamdată* cu un salariu anual de K 1200, tantiema statutară și îndreptățirea de a intra ca membru la fondul pe pensii.

Postul este a se ocupa până la 15 Iunie st. n. a. c.

Concurenții să dovedească cu acte în regulă că au calificarea dela vre-o școală comercială și apoi — întrucât au — praxa de până acum în afaceri de bancă și cunoștința de limbi.

Ofertele sunt a se trimite la adresa direcțiunii până la 1 Iunie 1908.

Nr. 102 (2-2)

Direcțiunea.

„STEAUA“, inst. de credit și econ. în Román-Petre.

AVIZ!

Proprietarul acțiunilor Nrii 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, este provocat în sensul §-lui 117 din legea comercială, ca în termen de 14 zile dela ultima publicare a acestui aviz să solvească restul ratelor, căci în caz contrar acțiunile subscrise se vor anula.

Román-Petre, la 15 Maiu 1908.

Nr. 104 (2-3)

Direcțiunea.

„MINERVA“,
inst. de credit și econ. în Beclean (com. Solnok-Doboka).

CONCURS.

Direcțiunea nou înființatului institut de credit și economii „Minerva“ din Beclean (com. Solnok-Doboka) publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil** la acest institut.

Beneficiile împreunate cu postul susnumit sunt:

Salariu anual de K 1600 și

Tantiema statutară.

Concurenții au să dovedească cu acte în regulă, că au calificarea dela vre-o școală comercială, praxa de până acum în afaceri de bancă și cunoștința de limbi.

Ofertele sunt a se trimite la adresa dlui Dr. Octaviu Pavelea, directorul institutului până la 31 Maiu 1908.

Beclean (Bethlen), la 15 Maiu 1908.

Nr. 106 [1-1]

Direcțiunea.

„Cassa de păstrare“, soc. pe acții în Sasca-montană.

CONCURS.

Direcțiunea „Cassei de păstrare“, societate pe acții în Sasca-montană, publică concurs pentru postul de **contabil II** la acest institut.

Condițiunile împreunate cu acest post sunt următoarele:

Salariu anual K 1600.

Dela recurenți se cere alăturarea testimoniului de maturitate dela vre-o școală comercială, atestat de moralitate și atestat despre aplicarea de până acum.

Reflectanții să-și trimită recursurile până la 1 Iunie st. n. a. c.

Numai cei cu praxă vor fi preferați.

Sasca-montană (Szászkabánya), la 15 Maiu 1908.

Nr. 107 (1-2)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).

Nr. 1 21-52

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipototecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

„ARDELEANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Publicațiune.

Adunarea generală a institutului nostru, ținută la 19 Februarie a. crt. a hotărât urcarea capitalului social dela K 500,000 la **K 1.000,000** prin emisiunea à 5,000 acții nouă à K 100 nominal, cu prețul de K 150 pentru vechii acționari și de K 180 pentru neacționari.

În urma acestei hotărâri după ce vechii acționari — pe baza dreptului lor de prioritate, — au optat și subscris circa 4,700 acții, restul acțiilor neoptate se oferă prin aceasta spre vânzare publică sub următoarele condițiuni:

I. Prețul unei acții nouă, rămasă neoptată, este de K 180 plătit în 18 rate lunare de câte K 10 cu începere de 1 Iulie a. c.

Subscriitorilor le stă în liberă voie a plăti și mai multe rate deodată ori chiar și întreg prețul acțiilor subscrise.

Din prețul de K 180 al acestor acții, K 100 se vor adaoge la capitalul social, iar restul de K 80 la fondurile de rezervă.

II. Ceice vor a subscrie respective a cumpără din acțiunile neoptate, au să însinue această dorință a lor direcțiunii institutului, de unde vor primi declarațiunile pentru subscriere.

Terminul ultim pentru însinuarea subscrierilor respective cumpărărilor, se fixează pe ziua **de 15 Iunie a. c.**, cu acea observare însă, că însinuările se vor lua în considerare în ordinea intrării lor la direcțiune, și că îndată ce acțiunile rămase neoptate se vor subscrie, însinuări nu se mai primesc, ceea ce se va face cunoscut publicului pe calea ziarelor în cari se va face și această publicațiune.

III. Acțiunile nouă se vor liberă după plățirea întregului preț de emisiune. Până atunci se vor liberă titlii provizori, în cari se vor achită ratele solvite.

IV. Acțiunile nouă nu vor participa la dividendă anilor 1908 și 1909, ci după sumele plătite în contul lor, institutul garantează 5% interese, socotite dela ziua solvirii până la finea anului 1909.

Din contră pentru ratele de acții cari nu se vor solvi la termin, se vor plăti institutului interese de întârziere de 6%, putându-se aplica față de restanțieri și dispozițiile §-ului 11 din statute.*)

V. Cu începere dela 1 Ianuarie 1910, acțiunile nouă vor intra în drepturile și se vor bucură de toate favorurile acțiilor vechi.

VI. În fine, având în vedere, că câteva dintre prospectele trimise recomandat acționarilor noștri, prin cari li-s'au oferit în prima linie lor spre optare acțiunile noiei emisiuni s'au returnat, neaflând pe adresați la domiciliul indicat în cărțile de acții ale institutului, direcțiunea, pentru a le da prilej a se folosi de dreptul lor de prioritate, îi provoacă pe această cale pe toți acei vechi acționari, cari ar mai voi să uzeze de favorurile acordate lor prin condițiunile de emisiune, să-și însinue optările până **la 31 I. c.**

Orăștie, din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 12 Maiu 1908.

Dr. I. Popu,
președinte.

Ioan I. Lăpădatu,
director executiv.

*) §. 11. Neplătindu-se vre-o rată de acții la termin, direcțiunea provoacă pe respectivul acționar prin publicarea numărului acției sale de trei ori în foile societății, iar când acesta nu ar numără rata restantă în termin de 4 săptămâni dela ultima publicare, își perde drepturile de acționar, și sumele răspuse până atunci după acții, trec conform hotărârilor direcțiunii, la vre-unul din fondurile societății.